

PAPIESKI INSTYTUT STUDIÓW KOŚCIELNYCH

Zespół nr 50

**Spuścizna Waleriana Meysztowicza
1931-1982 [-1987]**

Inwentarz

Opracowała dr Lidia Potykanowicz-Suda

Warszawa 2025

Wstęp

Walerian Meysztowicz urodził się 24 października 1893 r. w Pojościu na Litwie. W latach 1907-1913 studiował prawo państwowe i cywilne w Carskim Liceum Aleksandryjskim. W 1921 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Wilnie, a w 1924 r. przyjął święcenia kapłańskie. Równolegle kontynuował naukę na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie (USB) oraz w Papieskim Instytucie „Apolinaris” w Rzymie zakończoną doktoratem z prawa kanonicznego, habilitację uzyskał w 1935 r. W latach 1926-1928 był osobistym sekretarzem arcybiskupa Romualda Jałbrzykowskiego, metropolity wileńskiego. Później służył jako kapelan Stowarzyszenia Katolickiej Młodzieży Akademickiej „Odrodzenie”. Od 1932 r. do lat 60. XX w. był radcą kanonicznym (prawnym) Ambasady RP przy Stolicy Apostolskiej. Równocześnie w latach 1936-1939 wykładał prawo kanoniczne na USB. Po przystąpieniu Włoch do wojny po stronie Niemiec (1940) przebywał wraz z ambasadorem Kazimierzem Papée w Watykanie. Był współzałożycielem (1945) i prezesem Polskiego Instytutu Historycznego w Rzymie, współpracownikiem wydawnictwa „Sacrum Poloniae Millennium”, rocznika Instytutu „Antemurale” oraz serii wydawniczej „Elementa ad fontium editiones”. Pełnił godność prałata papieskiego, był członkiem Królewskiej Hiszpańskiej Akademii Nauk oraz Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie. Zmarł 29 maja 1982 r. w Rzymie. Został pochowany na rzymskim cmentarzu Campo Verano. W kościele pw. św. Stanisława B.M. w Rzymie jest jego pamiątkowe epitafium.

Przechowywana w Papieskim Instytucie Studiów Kościelnych spuścizna po Walerianie Meysztowiczu to głównie brudnopisy, rękopisy jego prac z zakresu historii Kościoła i Polski, fotokopie poloników z różnych instytucji oraz korespondencja. Całość dokumentacji ułożono rzeczowo-chronologicznie. Opracowany zespół liczy 40 jednostek archiwalnych, co stanowi ok. 0, 53 mb. akt i obejmuje on lata 1931-1982 [-1987]. Występujące w spuściźnie posteriora z lat 1983-1987 dotyczą głównie informacji o śmierci i działalności aktotwórcy.

Bibliografia:

Judycki Z., „Meysztowicz Walerian”, w: *Polonia włoska. Słownik Polaków i instytucji polskich we Włoszech*, red. K. Dopierała, H. Fokciński, Bydgoszcz 2002, s. 74-75.

Supruniuk M., „Ks. Prof. Walerian Meysztowicz i Polski Instytut Historyczny w Rzymie”, *Archiwum Emigracji* 18 (2013), s. 51-68.

Sygn.	Tytuł	Daty	Opis j. a.
1	Brudnopis pracy Waleriana Meysztowicza pt. „ Archivi Secreti Vaticani prospectica descriptio in schedis, Rzym 1946 [poprawki, wklejenia, wycięcia]	1946	luzy, maszynopis, rękopis, łac., k. 246 + 13 (indeks) – foliacja autora
2	Maszynopis pracy Waleriana Meysztowicza pt. „ Archivi Secreti Vaticani prospectica descriptio in schedis, Rzym 1946	1946	luzy, maszynopis, łac., k. 247 + 12 (indeks) – foliacja autora
3	Brudnopis pracy Waleriana Meysztowicza pt. „Les Primats de Pologne” [poprawki, wklejenia, 2 fotografie]	1973	luzy, maszynopis, fr., k. 69 – foliacja autora
4	Maszynopis pracy Waleriana Meysztowicza pt. „Les Primats de Pologne”	1973	luzy, maszynopis, fr., k. 77 – foliacja autora
5	Brudnopis pracy Waleriana Meysztowicza pt. „Les Eveques de Pologne. 966-1974” [poprawki, wklejenia, mapki]	po 1974	luzy, maszynopis, fr., k. 188 – foliacja autora
6	Brudnopis pracy Waleriana Meysztowicza pt. „Droits des catholiques en matière de religion sous les régimes communistes’	brak daty	luzy, maszynopis, fr., k. 102, drukowana mapa
7	Brudnopis pracy Waleriana Meysztowicza na temat misji jezuickich w Konstantynopolu i na Krymie – wersja w j. pol.	brak daty	luzy, maszynopis, pol., k. 80
8	Brudnopis pracy Waleriana Meysztowicza na temat misji jezuickich w Konstantynopolu i na Krymie – wersja w j. fr.	brak daty	luzy, maszynopis, fr., k. 77
9	Brudnopis pracy Waleriana Meysztowicza pt. „Pro memoria dotyczące uzupełnienia polskich wydawnictw w Bibliotece Apostolskiej Watykańskiej”	brak daty	luzy, maszynopis, pol., k. 54
10	Rękopis pracy Waleriana Meysztowicza dot. Rzeczypospolitej chrześcijańskiej cz. I-III	brak daty	luzy, rękopis, pol., k. 664
11	Rękopis pracy Waleriana Meysztowicza dot. Rzeczypospolitej chrześcijańskiej cz. IV-VI oraz luźne uwagi do pracy	brak daty	luzy, rękopis, pol., k. 665-1014 + 72
12	Zbiór artykułów drukowanych Waleriana Meysztowicza oraz informacje o innych wydawnictwach aktotwórcy	1932-1979	luzy oraz 10 broszur, druk, fr., pol., wł.
13	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza: odręczne notatki, wykresy, schematy statystyczne dot. zagadnień z zakresu historii Kościoła oraz drukowane tablice genealogiczne rodów chorwackich, w tym biskupów	brak daty	luzy oraz 4 bruliony, druk, rękopis, chorw., łac., pol.

14	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza dotyczących m.in. Polski, Moskwy, Węgier, Transylwanii, Mołdawii, Chorwacji Turcji [notatki, spisy, wykresy, mapki – pojedyncze daty]	1960-1972	luzy, druk, maszynopis, rękopis, głównie łac., pol.
15	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza: fotokopie dokumentów z Archivo General de Simancas - Hiszpania z XV-XVI w. [polonika]	1965	luzy, fotokopie, hiszp., łac.
16	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza: fotokopie dokumentów „Relationes orationum... „ z 1575 r. z Biblioteki Watykańskiej [polonika]	brak daty	luzy, fotokopie, hiszp., łac.
17	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza: fotokopie dokumentów z British Museum [polonika]	brak daty	luzy, 4 fotokopie, ang.
18	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza: fotokopie dokumentów z Archivo General de Simancas – Hiszpania [polonika]	1966	luzy, 6 fotokopii oraz 1 karta, łac.
19	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza: fotokopie różnych dokumentów [polonika]		luzy, 8 fotokopii, łac.
20	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza: fotokopie portretów króla Zygmunta III Wazy oraz klisza [datowana jedna fotokopia]	1967	luzy, 13 fotokopii, 1 klisza, 1 karta pocztowa hiszp., łac.
21	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza: fotokopie z kolegiaty w Brisighella	brak daty	luzy, 5 fotokopii, łac.
22	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza: fotokopie portretów i dokumentu króla Jana III Sobieskiego oraz portretu jego syna Jakuba	brak daty	luzy, 4 fotokopie, łac.
23	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza: kopia fotografii arcybiskupa Jana Cieplaka	1957	luzy, kopia, kolor, ang.
24	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza: fotokopie portretów z Museo del Prado w Madrycie oraz rachunek [polonika]	1966	luzy, 2 fotokopie oraz 1 karta, hiszp.
25	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza: fotokopie portretów z Galerii Uffizi we Florencji [polonika]	1931	luzy, 2 fotokopie, wł.
26	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza: fotokopie portretów: króla Zygmunta Augusta, św. Kingi (Kunegunda), księcia Władysława,	brak daty	luzy, 7 fotokopii, łac.

	księżniczki Anny Marii, hrabiego Stanisława z Tenczyna, Jana Zamoyskiego, króla Jana Kazimierza		
27	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza: fotokopie portretów - metropolity kijowskiego Felicjana Wołodkowicza, jego ojca Dominika Wołodkowicza, stolnika mińskiego oraz list i krótki opis	1963	luzy, 2 fotokopie oraz 1 karta, pol.
28	Zbiór materiałów warsztatowych Waleriana Meysztowicza: m.in. fotokopie różnych portretów, iluminacje z książek, buława Jana Zamoyskiego	brak daty	luzy, 25 fotokopii, 3 klisze, łac.
29	Zbiór wycinków prasowych z L'Osservatore Romano dotyczących głównie sytuacji w Polsce i Europie oraz ręczne zapiski	1955-1956	notatnik, maszynopis, rękopis, pol., wł., k. 164 oraz luzy
30	Zbiór kopii map przedstawiających m.in. Europę w 1914 r. i Rzeczpospolitą w XVI-XVII w.	brak dat	luzy, niem., pol., k. 11
31	Korespondencja Waleriana Meysztowicza z Papieskim Instytutem Studiów Kościelnych	1965-1975	luzy, maszynopis, rękopis, pol., k. 47
32	Korespondencja Waleriana Meysztowicza z Ignacym Świrskim, biskupem siedleckim i podlaskim oraz innymi osobami w sprawie beatyfikacji Męczenników Podlaskich i Jana Cieplaka, arcybiskupa wileńskiego	1954-1961	luzy, maszynopis, rękopis, łac., pol., k. 11
33	Korespondencja Waleriana Meysztowicza z różnymi osobami - układ chronologiczny [m.in. bilecik od kardynała Stefana Wyszyńskiego, prymasa Polski]	1944-1974	luzy, maszynopis, rękopis, fr., pol., k. 10
34	Zbiór materiałów dotyczących życia i działalności Waleriana Meysztowicza	1949-1987	luzy, folder, druk, maszynopis, rękopis, pol.
35	Fotografie Waleriana Meysztowicza. Fotografia nr 2 Meysztowicz z Henrykiem Paszkiewiczem	brak daty	luzy, 2 fot. czarno-białe
36	Fotografia z pobytu papieża Jana Pawła II u ciężko chorego Waleriana Meysztowicza	brak daty	luzy, 1 fot. kolorowa
37	Fotografie portretowe: biskupa Aleksandra Mościckiego i ks. Wacława Szuniewicza	1963	luzy, 2 fot. czarno-białe
38	Wspomnienia o Walerianie Meysztowiczu [artykuły, nekrologi]	1982-1983	luzy, druk, pol.
39	Materiały rodzinne: zbiór kondolencji po śmierci Aleksandra Meysztowicza, ojca Waleriana Meysztowicza [nekrologi, bilety, listy]	1943	luzy, druk, rękopis, fr., pol., wł., k. 59

40	Materiały obce: zbiór artykułów o różnej tematyce	1948-1958	luzy oraz 1 broszura, druk, maszynopis, pol., wł.
----	---	-----------	---

Ogólna liczba pozycji: 40

Warszawa 2025

dr Lidia Potykanowicz-Suda